

бачити не просто явище, а розуміти, які математичні, фізичні, географічні, хімічні закономірності спричинили його виникнення.

Отже, STEM-освіта вирішує низку основних завдань сучасної школи – створити умови для різнобічного розвитку молодого покоління, забезпечити активізацію і розвиток інтелекту, інтуїції, творчого мислення, рефлексії, аналітико-синтетичних умінь та навичок з урахуванням можливостей кожної дитини. До того ж формування дослідницьких умінь на основі STEM-підходу дозволяє виконувати запит держави і соціального замовлення на майбутніх висококваліфікованих фахівців технічної галузі, дозволяє підвищити інтерес сучасної молоді до інженерних спеціальностей, значно поліпшити якість навчання і підготувати учнів до реального життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція «Нова українська школа». (2016). URL: <http://surl.li/jjoij>
2. Красовська О.О, Міськова Н.М., Хом'як О.А., Кирилович О.Ф. Інтегрований підхід до використання технологій STEM та STREAM-освіти на уроках «Математики», «Я досліджую світ», «Мистецтва», «Літературного читання» у початковій школі. *Дослідження інновацій та перспективи розвитку науки і техніки у XXI столітті* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 10 листопада 2022 р., м. Рівне. – Львів – Торунь: Liha-Pres, 2022. С. 130-134.

ВИХОВАННЯ В ДІТЕЙ З ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ОБМЕЖЕННЯМИ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЖИТТЯ ЗАСОБАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ

Чубик О. В.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Хом'як О. А.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методик початкової освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

*Діти повинні жити у світі краси, гри, казки, музики, малюнка, фантазії,
творчості.*

Василь Сухомлинський

Розвиток суспільства, зміни, що супроводжують усі сфери життя людини, інтеграційні процеси в освіті та педагогічній практиці вимагають вдосконалення умов навчання і виховання нового покоління.

Аналіз реального життя дітей з функціональними обмеженнями засвідчує, що на сьогодні переважна їх більшість продовжує традиційно перебувати в досить замкнутому просторі сім'ї, медичних установ або інтернатних закладів, у кращому випадку – денного перебування в центрах соціально-психологічної реабілітації. Відповідно, ставлення до себе, навколишнього світу та процесу пошуку свого місця в цьому світі формується під впливом незначної групи оточуючих людей (переважно рідних, які обтяжені клопотами по утриманню такої дитини). У таких умовах дитина з функціональними обмеженнями не має можливостей для повноцінної самореалізації, через що існує загроза спотвореного сприйняття довкілля, небажання спілкуватися та пізнавати цей світ, а іноді й до втрати сенсу життя та взагалі відсутності бажання жити [5].

З огляду на це особливої актуальності набуває питання формування системи цінностей, на основі яких будується ставлення дитини з функціональними обмеженнями до світу, оточуючих її людей, самої себе та власного життя. Особистісний розвиток таких дітей має особливий характер і проходить через загартування не лише дитячої душі, а й тіла, що, у свою чергу, потребує більшої уваги, адже ті функціональні обмеження, що стримують розвиток таких дітей, автоматично гальмують і процес засвоєння цінностей, деформуючи їх крізь призму вад та існуючого у суспільстві ставлення до людей з ними [4].

Суспільство зацікавлене в тому, щоб люди, що в ньому виховуються, мали змогу активно і цілеспрямовано пізнавати закони дійсності, знаходити нові форми задоволення своїх потреб, що постійно змінюються. Але ж підлаштуватися під мінливий світ в умовах сучасності зможе лише креативна, творча особистість. Багато вчених розглядають творчість як вроджену властивість людини, що може проявитися за наявності «сприятливих умов» у дитини вже в 6-7 років. І якщо почати вчасно і ефективно її розвивати, людина в майбутньому обов'язково досягне успіху [3].

Питання впливу арт-терапії на дітей досліджують Г. Батищева, О. Вознесенська, Н. Волкова, В. Газолишин, Н. Ещенко, О. Пилипенко, Н. Полякова, Н. Простакова, О. Пинчук, А. Чуприков, Т. Яценко та ін.

Яскравою зіркою вітчизняної філософії є, безперечно, Г. Сковорода, який вважав, що «людина, перш за все, повинна зрозуміти своє «моральне ядро», «своє вічне серце» [2]. Під поняттям «серце» він розумів «внутрішню людину», яку розкривав крізь невидиму призму природи психічного життя, коренем якої є шлях до «дійсної людини», що веде через «преображення душі в духа, а духа – в серце» [2].

Діти з особливими потребами – це діти, яка мають освітні, комунікативні, медичні, психологічні, побутові, соціальні потреби, пов'язані зі стійким розладом здоров'я, які відрізняються від потреб більшості її однолітків.

Зцілення за допомогою різних видів мистецтва ще не всіма педагогами, батьками взято на озброєння і даремно. Дивно, коли занурюючись у світ творення

і творіння краси, діти не тільки емоційно радіють, але й стимулюють захисні і відновлюють функції організму. Це їх гормон радості, поле діяльності, що проносяться видимі результати. Щоб почати творити, можна самостійно або після консультації з фахівцем визначитися з видом арт-терапії. Зазвичай в якості допоміжного засобу при загальній терапії одужання рекомендують:

1. Малювання. Олівці, фломастери і маркери підійдуть для гіперактивних дітей. Акварель, гуаш, акрилові фарби – для дітей, які перенесли стреси і глибокі психологічні травми.

2. Роботу з різними матеріалами з ліплення (глина, віск, пластилін) та скульптура.

3. Мистецтво створення фігур з паперу (орігами, колаж) .

4. Музика, спів, вокал.

5. Танці, пластика, художня гімнастика.

6. Кіно і відео.

7. Казкотерапія [3].

У процесі соціалізації дітей з особливими потребами у більшості випадків використовують індивідуальну і групову форми арт-терапії. Більшість арт-терапевтів надає перевагу груповій арт-терапії, адже саме групова робота з дітьми з вадами розвитку дозволяє розвивати ціннісні соціальні навички, дозволяє опанувати нові ролі, а також спостерігати, як рольова поведінка впливає на взаємини з навколишніми, підвищує самооцінку і призводить до зміцнення особистої ідентичності. У системі соціальної допомоги дітям з особливими потребами використовуються різні види арт-терапії: терапія засобами зображувальної діяльності (малюнок, ліпка); музична терапія; імаготерапія; кінезітерапія (особливо, психогімнастика та корекційна ритміка); танцювальна терапія; казкотерапія.

Терапія засобами зображуваної дійсності спрямована на розв'язанням у символічній формі конфліктної травмуючої ситуації у міжособистісних взаєминах, підвищення самооцінки дитини з обмеженнями у розвитку, усунення тривожності та страхів тощо.

Позитивний ефект у процесі соціальної інтеграції дитини з обмеженими функціональними можливостями мають різні види музичної терапії (рецептивний, активний, інтегративний), метою яких є моделювання позитивного емоційного стану, катарсис, вихід з психотравмуючої дитини ситуації шляхом сприймання музики, звільнення дитини від негативних переживань.

З вище вказаного можна дійти висновку, що під час використання методів арт-терапії створюються сприятливі можливості для самовираження дітей, які мають різноманітні проблеми, підвищується їх інтерес до навколишньої дійсності. При цьому відбувається не тільки здійснення процесу навчання і виховання, а й процес соціалізації таких дітей. Результат вбачається не в гарному виконанні самої роботи, а в тому, що дитина в кінці заняття починає посміхатися. Переваги використання елементів арт-терапевтичних методик у роботі з молодшими школярами, які мають особливі освітні потреби у тому, що практично кожна дитина (незалежно від свого віку) може брати участь в арт-

терапевтичній діяльності; вони є засобом переважно невербального спілкування, потужним засобом при спробі в налагодженні контактів; викликають позитивні емоції, допомагають подолати апатію і безініціативність, сформувати більш активну життєву позицію. Потрібно схвалювати дитину у всіх її творчих починаннях, які допомагають цілісному і красивому сприйняттю цього світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сварник М. Інклюзивна освіта в Україні : попередній аналіз ситуації. *Інклюзивна освіта*. Збірник матеріалів проекту. Київ : 2013. 25 с
2. Сковорода Г. Пізнай в собі людину. [пер. М. Кашуба; пер. поезії В. Войтович]. Львів : Світ, 1995. 528 с.
3. Рудницька О. П. Педагогіка : загальна і мистецька: навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. 360 с
4. Третяк О. П. Виховання ціннісного ставлення до людини у молодших школярів у навчально-виховному процесі : автореф. дис. на здобуття ступеня канд. пед. наук : 13.00.07 «Теорія та методика виховання»; Інститут проблем виховання НАПН України. Київ, 2014. 20 с
5. Хіля А. В. Організація навчально-виховного процесу початкової школи в умовах інклюзивної освіти: законодавчий аспект. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*: збірник наукових праць. Вип. 1.43 (93). Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2013. Т. 1. С. 219-223.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУЛИ ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Яницька О. Ю.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
проректор з навчально-методичної роботи та гуманітарної освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Іванюта О. В.

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Більшість дослідників розглядають цілепокладання, як інтелектуально-діяльнісну характеристику особистості, яка проявляється у створенні моделі бажаного результату, подальшому прагненні та праці, спрямованій на його досягнення. Однак, у дослідженнях існує велика відстань між філософсько-методологічним трактуванням цілепокладання та чітким визначенням місця цього феномену у складі цілісного інтелектуально-діяльнісного акту суб'єкта. Мета